

Szerkesztői szállítás
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.
Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasábozott garmond sor ára 6 kr. Helyedij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételeinek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22 Haasensteint és Vogelnál (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A „VICTORIA” ügye.

III.

(M. P.) Érintők mult cikkünk végén, hogy az alapszabályok célbavett módosítását sem a jog, sem a haszon nemcsak hogy nem kívánja, hanem épen kár és veszedelem háramolnék abból a társaságra. Ez állításunk bizonyításra vár, de mint t. olvasóink azonnal látni fogják, nem soká és nem nagy erőfeszítéssel.

Foglaljuk érveinket, a könnyebb áttekinthetőség kedvéért, számozott pontok alá.

1) Nem kell magyarázgatnunk, hogy a felesleges költsékezés nemcsak az államot, vagy magánháztartást, hanem a pénzintézeteket is képes megbuktatni s a devalvatio vagy kótyavetve dobját az ajtó elé idézni. Már pedig a kettős igazgatóság az egy Victorinál nemcsak azon 10% osztalékkal szaporitná a társaság kiadásait, melyet a javaslat oly nagylelkűleg kíván a fölláttandó pesti igazgatóságnak (§. 7.) megadni, hanem, mint a tervező szakférfi igen jól tudja, annak kell szállás (Pesten köztudomásulag igen olcsók a szállások); kell ügyvéd; megbízottakat útaztat, szép napidíjak mellett; nyomtatványokra, hirdetésekre költ stb., holott mindezeket a vezérigazgató is megteszi. Ehhez járul, hogy az életbiztosítási ág amugy is külön kezeletik a királyhágóntuli részekben, s így a kiadások — szükségtelenül — kétszeres, háromszoros fokra emeltetnének ez újítás által, s ki zsebéből? természetesen nem csupán a pesti, hanem az erdélyi részvényesekből is, az összes részvényesek osztalékának rovására. Már pedig nemcsak a mi szakemberünk, hanem különösen az „Ország” részvényesei saját esetükből is nagyon jól tudják, hogy a tulcsigázott kezelési költségek nagyon is képesek egy társaság megbuktatására.

Miért tehát, az üzlet emelkedésének még csak reménye nélkül is, a kiadásokat a társaság rovására és az összes részvényesek veszélyére szaporítani?

2) De nem is tiszta kártyákkal játszik a „függelék”, mert míg vastag betűkkel azt állítja (§. 1), hogy „az üzlet egységes vezetésének és az egészre nézve a kolozsvári székhelynek sértetlenül föntartása mellett” van, addig, ugyanazon pont alatt, „a Victoria b. társ. igazgatóságát Kolozsvártt és Pesten”, mint főtelepen mindkét helyen be akarja czégezteni. Ej, ej! tisztelt szakértők! mindkét helyen külön czégjegyzésre jogosítottak, mindkét helyen külön, törvényszékieleg bevezetett firma, és mégis „egységes” vezetés, és pedig Kolozsvártt? Hát oly járatlanoknak tart ön bennünket, erdélyrészeket, a kereskedelmi törvények abéczejében, hogy ilyen kézfelfogható tört! is elég jónak tart lépé-csalásunkra? Hiszen, önnel együtt, mi is csak tudunk annyit, hogy valamint két király egy országban, két kard egy hüvelyben meg nem fér, úgy az „egységes vezetés” keretén belül két oly igazgatóság, mely külön czégjegyzésre jogosult, mely törvényszékieleg külön vezetetik be Pesten, mely az egész alaptörvényre terjedő üzleteket köthet, mely pénzügyi tevékenység kezdeményezhet és végezhet, mely külföldi bankokkal szerződhetik, pénzeket vehet föl és adhat ki, azokat vállalatokban koczkatathatja, — hogy mondjuk, két ily önálló igazgatóság két dudás egy csárdában, kiknél csak az a kérdés, hogy melyik erősebb, s melyik veti ki a másikat a csárdából?

Igy állván a dolog, miért nem mondja ki a szakértő úr nyíltan, hogy a mostani társaságból

kettőt akarnak csinálni, melyekben az egységet csakis az képviseli, hogy p. o. a pesti társaság eshetőleg szédelgő üzlete nemcsak a pesti, hanem az összes részvényeseket fogná a bukásba sodorni. S nem is megyünk ez első következtetésünknel tovább s nem fűzzük-fűzzük a másodikat, mely nagyon közel hozná azon gyanítást, hogy ne mondjuk gyanúsítást, mely szerint a mostani kettészakítás, nem is oly sok időre, arról győznék meg a részvényeseket, p. o. az erdélyrészeket, hogy ha bukást nem akarnak, vissza kell állítani az egységes igazgatási rendszert s inkább le fognak mondani a kolozsvári igazgatóságról, mintsem egész részvénytőkéjüket, eshetőleg vagyoniukat veszni engedjék.

3) Pénzügyi abszurdum továbbá a kettős, önálló igazgatás. Az ig.-választmány és igazgatóság ugyanis az üzleti alapelveket állapítja meg. Két független testület természetesen, vagy legalább is valószínűleg különböző elveket fog megállapítani, mi szintén a társaság bukását idézhetné elé. Vegyünk egy konkrét esetet. Az egyik igazgatóság tetemesen alább szállítja a biztosítási díjakat. A közönség, ennek következtében tömegesen ahoz tolul, bekövetkezik egy szerencsétlen év s ki fizeti az óriási károkat? talán a pesti üzlet bevétele? vagy a pestiek részvénytőkéje? nem, hanem az egész társaság. A pestiek, kik a részvények egy harmadát birják, e szédelgő üzletben csak félannyit koczkatatnának, míg a bekövetkeztető nyeremény 10 százalékát csak is maguk raknák zsebre; ellenben az erdélyi részvényesek a 10 százalékból semmit sem látnának (§. 7.), míg kétannyi tőkéjük lenne. veszélyeztetve, mint a mennyivel a pestiek birnak. Ők csak nyerhetnek, mi csak veszíthetünk. Az ily alkut az erdélyrészek megköszönik szépen.

4) A „függelék” második pontja a vezérigazgatót tagjává akarja tenni mind a pesti, mind a kolozsvári igazgatóságnak. Köztudomásulag még a vezérigazgatók sem újonczozhatók mai napság az angyalok seregéből s így nagyon is valószínű, ha nem bizonyos, hogy a két igazgatóság közt előfordulható nézetkülönbség esetén a vezérigazgató vagy egyik, vagy másik igazgatóság pártjára áll, s ekkor mit amott tesz, avval itt kell ellenkezésbe jönie s viszont. Hogyan képzelhető már ily abnormis helyzetben az egységes vezetés? Ha pedig a vezérigazgató csakugyan angyal lesz és a pártok fölött áll: akkor az ő állása válik tarthatatlanná a két ellentétes fél között, s hogy ily állapot nem a társulat hasznára lesz, azt a módosítások tervezője is, mi is nagyon jól tudjuk.

És itt ismét elfojtunk minden gyanut, hogy mi vezethető az „Ország” részvényeseit a Victorihoz való csatlakozásra, kik most ily kérelmet terjesztenek a közgyűlés elé; mily célzatai vannak a vezérigazgatónak, ki a csatlakozás ügyét intézé, s most ezen „függelék”-et javallja, mert mint szakférfi tudjuk, hogy minde veszélyeket jól látta, látja. És ő mégis hajlandó lenne egy ilyen vezérigazgatói állomás betöltésére, mint a „függelék” mondja, „kolozsvári egységes vezetéssel”, decretálván a „Körlevél” bekezdésében, hogy a hir, mely szerint a Victoria székhelye áttétetik Pestre, „nem igaz és alapja nincs”... Vajjon?...

De minden „vajjon” nélkül ki merjük mondani, hogy a fentebbiek szerint az igazgatósági czégnek Pesten és főtelepül való bejegyzése, a vezérigazgatónak a pesti igazgatósághoz hivatalból való tartozása azon első lépés, melynek másodikán szükségképp következik, vagy legalább következhetik az egész társaságnak Pestre való áttétele; már pedig a törvényhozás — és a társulati alapszabályok megállapítása törvényhozás — az eshetőséget is szem előtt kell hogy tartsa, mert ha a mai pesti részvényesek nem is akarják a Victoriat Pestre vinni, a holnapiak akarhatják, s ha maguk az erdélyiek hoznak ily törvényt, joggal is kivihetik bármikor.

5. A nem tiszta kártyákkal való játék méltó vádját érdemli a „függelék” 4-dik §-a is, mely a delegatiók intézményét akarja a pénzüzlet (!) terén meghonosítani. Valóban, igen szűk felfogást tulajdoníthat a „függelék” tervezője az erdélyi rész-

vényeseknek, midőn azt hiszi, hogy e magában is nevetséges fogással port hinthet szemükbe. Pestről Kolozsvárra, Kolozsvárról Pestre utazgatva (természetesen a gőzkocsi ingyen szállítandja a tagokat —) fognak üzletet kötni és utasítást készíteni, de miért ne, hisz dobbal is lehet verebet fogni. És hát ha egyik másik igazgatóság vitatkoznia fog, hogy a főforgó kérdés nem oly fontos, hogy delegatio elé utasítások? Ez esetben annak eldöntése, hogy melyik igazgatóságnak van igaza, természetesen várni fog a jövő közgyűlésig, s evel együtt a biztosítók, a pénz kölcsönzők szintén várni fognak üzletükkel a jövő év májusáig. No mert kénytelenek vele, miután egyetlen más biztosító intézet sincs az országban, csak a Victoria...

A szavakkal való játék egyáltalán erős oldala a „függeléknek.” Egységes vezetés, de azért két egyenrangú igazgatóság; kolozsvári székhely, de azért kolozsvári és pesti főtelep; egy társaság, de azért két czégjegyzés; a kolozsvári igazgatóság a fő, de azért a pesti igazgatóság a kolozsvári útján számol a közgyűlésnek, a kolozsvári „fő” igazgatóság tehát csak is postája a pestinek sat. Ezek, s az ezekhez hasonló szójátékok alkalmasak lehetnek arra, hogy a teljesen szakavatlant tévutra vezessék, de megbocsát a tervező szakférfi, ha mi a római augurok példájára, szemébe mosolygunk s figyelmeztetjük a laicus részvényeseket azokra.

6. Végül szabadjon gyanus szemmel tekintünk a „függelék” 7-dik §-ára még egyszer. E § 10 száztólit kíván a pesti igazgatóságnak adni üzletkörük tiszta nyereményéből. Mi is lapozgattunk már a részvényes társaságok évkönyveiben, s ép oly jól tudjuk, mint a tervező szakférfi, hogy az a tiszta-nyeremény igen ruganyos kifejezés. Ott van p. o. a drezdai szállítmány biztosító társaság, vagy az erdélyi kölcsönös, mely évekig fényes osztalékokat adott részvényeseinek, illetőleg nem követelt után-fizetéseket és így negative szintén nyereményeket osztott ki, és pedig szépen összeállított, megvizsgált, hitelesített számadások és kimutatások alapján, míg egy szép reggelen azon vették a részvényesek észre magokat, hogy az erdélyi kölcsönös megbukott, a drezdaiak igazgatója pedig maig is a hüvösen elmélkedik a „tiszta nyeremények” theoriája fölött.

De ne szaporítsuk a szót. Ugy hisszük, elég világosan kimutattuk a célba vett módosításoknak nem csak jogtalan és haszonra nem vezető voltát, hanem nagy mértékben való veszélyességét is.

Egy következő s ez uttal végső cikkben, vonjuk ki az így lerakott alapokból a szükségszerű következtetést.

Pest, máj. 15. 1871.

(B.) Azt hisszük, hogy a Királyhágón tul olvasó közönséget érdekelné fogja, ha valjón remélhető-e miszerint a miniszterium a törvényszékek elhelyezésére nyert felhatalmazása alapján reánk nézve kedvező eredményt fog-e létesíteni?

Legkevésbé sem vagyunk a kormány-körök titkaiba beavatva, s ennél fogva e kérdésre határozott választ adni nem is érezzük magunkat jogosítva; azonban miután meg vagyunk győződve, hogy a ministerium részrehajthatlanul fog eljárni, hisszük ennél fogva, hogy a torony érdekek az igazságügy érdekeinek alá fognak rendeltetni, nincs okunk semmitől tartani.

A 25-ös bizottmány az erdélyi részekben 24 t. szék s 70 járásbíró felállítását ajánlotta s a 102 t. székéből és 360 járásbíróból a terület nagyságát és a népességet véve tekintetbe, az erdélyi részeket megillet 20 t. szék s 72 járásbíró s így csak 4 t. székét kell azok közül törölni, melyeket a 25-ös bizottmány javasolt.

Azt meghatározni, melyek töröltessenek, nézetünk szerint nem nehéz, mert Csikszéknek, Háromszéknek és Hunyadmegyének elegendő egy-egy t. szék, míg A.-Fejérnek a 25-ös bizottmány által ajánlott három t. szék túlságosan sok s ez leszállítandó kettőre.

A t. székek székhelyei megállapítása sem jár nagyobb nehézséggel, mert a magyar megyékben, vidékeken és székhely székekben maga a 25-ös bizottmány sem mellőzte a jelenlegi székhelyeket, az egy Dicső-Sz.-Mártont kivéve, a midőn Küküllőmegye t. székét 12 szavazattal 11 ellenében Erzsébet városára ajánlotta áttétetni.

*) Mult cikkünk 13-ik kikezdésében „sincsen az igazgatóság hatalmában” helyett „sincsen közvetlenül” stb. olvasandó.
M. P.

Jövő számunk a mai szent ünnep miatt szombaton jelenik meg.

KÜLFÖLD.

Köszvény, május 17.

(s.) A Frankfurt bankkötött békeszerződést a német-országi lapok a legnagyobb mérvben kiélegetőnek találják: az összes német sajtó elismeri, hogy sokkal több eléretett mint a mennyit csak remélni is mertek. Különösen áll ez a finansialis tekintetben nyert előnyökre nézve.

Evvél ellenkezőleg Jules Favre a francia nemzetgyűlés mult szombati ülésében előterjesztve a béke-szerződést, őszintén megvallotta, hogy a béke-prelimináréban a végleges béke által történt módosítások folytán Franciaország helyzete rosszabbá vált, mit Favre egyenesen a párisi eseményeknek tulajdonít. Ily rosszabbulának tekinti a a francia külügyér mindenek előtt azt, hogy a német occupatio tovább tart a béke, mintsem a prelimináré értelmében; a többi határozatok azonban, szerinte, körülbelül ugyancsak maradtak, minők előbb voltak. Ellenben J. Favre némely közleményei nem egyeznek meg a jelentéssel, melyet a békekötésről Bismarck herceg a német parlamentben tett. Különösen eltérnek egymástól Favre és Bismarck jelentései a hadiszerződésére nézve. Így Bismarck szerint 1872. május 1-ig két milliárd, és a még fennmaradó három milliárd 1874. május 1-ig fizetendő le, Favre szerint azonban megfordítva, a mondott határidőken előbb három, és azután két milliárd fizetendő. Ugy látszik, hogy egyik vagy másik államférfi nyelve kicsiklott meg, vagy, — a mi még valószínűbb — a távirai értesítés hibás.

A hadifoglyokra nézve kijelentette Favre, hogy az összes hazatérő francia harcosokból csak 80,000 vehető, s illetőleg tartható meg a hadseregben; valószínűleg azonban e számba nincs belefoglalva az a már haza bocsátott 20,000-nyi had, mely Lyonon keresztül már el is utazott Algírba az ottani lázadás cinyomására.

Kiemelendők tartják még J. Favre jelentéséből azt is, hogy a béke értelmében a Franciaországról kitiltott és elűzött németek visszanyerik minden jogait, tehát újra visszatérhetnek Franciaországba, persze ha nem féltik a bőrüket.

Lehet képzelni, hogy a francia külügyminiszter e jelentéssel nem igen csinált jó vért sem a nemzetgyűlésben, sem az azon kívül álló publicumban. Minden azt várta, hogy az előleges béke feltételei valószínűleg fognak s ime, éppen ellenkezőleg még súlyosbítottak. No meg az is természetes, hogy a versaillesi urak cseppet sem okolják ezért magukat, hanem borzasztóan s már most kétszeresen el vannak keseredve a commune ellen. Pedig hát, ha már éppen egyesgyedül a commune és a párisi tragicomédia az oka annak, ezeknek a párisi dolgoknak meg aztán kétségtelenül a versaillesiak is előidézői némi részben, s így önmagukat a fényes eredményért ép úgy vádolhatják, mint a néhány idealista és demagog által félrevezetett párisiak esztelenségét.

Mac-Mahon tábornagy 14-én napiparancsot bocsátott ki a hadsereghez, melyben többek között ezeket mondja:

„Katonák! Ti megfelleltetek azon bizalomnak, melyet Franciaország belétek helyezett. Barátságok és erélytek által legyőztetek azon akadályokat, melyeket a felkelés velünk szembeállított. A napiparancs továbbá elszámolja a hadsereg fegyvertényeit, s azt mondja, hogy eddigleg 2000 fogoly és 150 ágyú jutott a kormánycsapatok kezébe közé. „Az ország — mondja végül a napiparancs — tetőszéssel fogadja a hadsereg diadalait, s azokból azt következteti, hogy a küzdelem vége felé közeledik. Páris fölhev bennünket, hogy szabadságunk meg azon kormánytól, mely őt elnyomja. Rövid idő múlva föl fogjuk tüzni Páris falaira a nemzeti lobogót, és helyre fogjuk állítani a rendet, melyet egész Franciaország és egész Európa követel. Katonák, ti megérdemlitek a haza szeretetét.”

Mac-Mahon napiparancsából azt következtetik Versaillesben, hogy küszöbön áll a döntő perc.

Páris belsejében növekedik a bonyadalom és meghasonlás. Rossel párhívei izgatnak a commune ellen, azt követelve, hogy a commune bizonyítsa be a Rossel ellen emelt vádakát. A „Père Duchêne” című lap azzal fenyegetőzik, hogy Bellevilleban a nép maga fogja kezébe ragadni a védelem vezetését.

Delescluze egészen szakított a központi bizottsággal. Helyére Billouri neveztetett ki hadügyérnek. A jóléti-bizottság egyik proclamatiója azt mondja, hogy a commune halálos veszedelemtől menekült meg, miután árulás uralkodott a felkelők soraiban. A megvásárolható egységnek teli kézzel szőrt arany találtatott. Az Issy-erőd elhagyásáról szóló hír első műve volt ez árulóknak. A legtöbb vétke elfogadott, s a hadi törvényszék ítélni fog fölöttük. — A commune elnyomta a „Moniteur”, „Obversateur”, „Univers” és „Spectateur” című lapokat.

A bordeaux-i congressus, melyet a vidéki városok közsegntáncsai rendezni akarnak, nem fog létrejönni, miután a versaillesi kormány előrelátólag betiltotta volna azt.

A pápa és Antonelli ur — írják a londoni „Pall Mall Gazette”-nek Rómából — nagyon csalódtak az új francia római követ, d'Harcourt grófban. A követ, ki személyére nézve nagy barátja Olaszországnak, nem igen biztatta ő szentségét s csak arra szorítkozott, hogy biztosította Sz. Péter utódját a jelenlegi francia kormány jóindulatáról.

Daczára azonban annak, hogy eként még a legkatolikusabb országtól sem nyert Pio nono pusztá szavazatnál egyebet, ez nem akadályozza őt az olasz kormány bőkezű mérsékeltségével szemben tovább is a „non possumus”-szal felelni. Mint a „N. F. Presse”-nek f. hó 13-ról Rómából sürgönyzik, közelebből circulare intéz acuria külföldi képviselőihez, melyben az olasz király elleni szokásos kifakadások kíséretében, kijelenti IX. Pius, hogy az olasz parlament által ajánlott garanciákat nem fogadja el s tovább is a Vatikán martyr-foglya marad. Nő de se baj. Majd idővel ő szentsége is belátandja, hogy az események non possumusa még szívósabb s hogy azok kér-

lehetlen logikája előtt elvégre is meg kell hajolnia még Krisztus helytartójának is, — ha meg akar élni.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, május 17. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: május 17 11 ó. 5 p. d. e.

A választások egész Horvátországban igen viharosak. Eddig megválasztott 24 nemzeti, 7 kormánypárti képviselő; 31 választás elhalasztott, Fiume nem választott.

Vanves erőd a versaillesiaktól megerősített. Mac Mahon Versaillesba megy. Ma nagy haditanács tartatott. Thiers kölcsön nélkül is hamar lefizeti az első másfélmilliárd hadiszerződöt. A felesleges kegyetlenségek ellen rendeletet bocsátott ki.

Az ágyuzás hevesen foly; Párisban számos ház, sok emberélet pusztult el; egy csoport gamin tegnapelőtt a Thiers házat fel akarta gyújtani, de a nép meggátolta.

A constituante a békeszerződés tárgyalására bizottságot küldött ki.

A Khedive ügye elintéztetett.

Az erd. muzeum részére 1871 április havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: A m. k. vallás és közokt. miniszteriumtól, Jahresbericht des k. k. ministerium für Cultus und Unterricht für 1870. Wien 1870. — A Verein für Siebenb. Landeskundétól, Archiv, Neue Folge IX. Band 2-tes Heft. Jahresbericht 1869/70. és Programm des ev. Gymn. in Bistritz 69/70. — A szebeni Verein für Naturwissenschaften-től Verhandlungen und Mittheilungen XX. XXI Jahrg. Hermannstadt. 1870. 1871. — Brassai Samueltól, Caroli Clusii Rariorum aliquot plantarum historia Antverpiae 1576 és Lorenz Bryologisches Notizenbuch Stuttgart 1865. — Herbach Ferencztől Jacquin, Anleitung zur Pflanzenkunde Wien 1840. — Simon Elektől a kolozsvári ügyvédegylet észrevételei az urbéri törvényjavaslatról, Kolozsvár 1871. — Pollák Lipóttól Bericht über die Arbeiten der Frau Duchinska von Emil Hervet aus dem Franc. Wien. 1871. Ferencz József és Kovács Antalól, Keresztény magvető VI. köt. I. füz. Kolozsvár 1871. — Orbán Balázstól, Székelyföld leírása V. köt. Pest 1871. és Toroczko ismertetése Pest 1871. — Trsztyánszky Ágostontól a haditudományok tana 2-ik füzet. Pest 1871. — La Borda Kálmántól Németország régi térképe. — Finály Henrichől 11 köt. és 8 füz. könyv. N. N-től Enekeskönyv Kolozsvár 1777. 12 r.

II. Régiségek: Haller Bélától 104 vegyes pénz és 1 japáni bankó. Vásárlás egy pár aranyfülbavaló.

III. Természeti tárgyak: Földvári Irmától 1 eleven sas. — Almási Samueltól 20 féle keleti növénymag Alexandriából. — Gergely Lajostól 2 scolopax rusticola tojás.

Kiadta

Finály Henrik.
titkár.

Viszonzválasz a „Magyar Polgár”-nak.

Sz.-Udvarhely, május 12.

Tetszett a „M. Polgár”-nak idei 97 és 98-dik számaiban, az udvarhelyszéki követválasztás alkalmából felbujránzott személykedést egy „Válasz” című közleményben most, hónapok multával ismét elővenni lapjaitól. Többek között meg van támadva igénytelen személyem is. Am álljon itt feleletem; habár tekintve a támadás erkölcsi súlyát, tán nyugodtan el is hagyhattam volna az egészet; mert hisz odajutottunk már, hogy maholnap az utlevekben is, mint „különös ismertető jegy” használható lesz e kifejezés: a „M. Polgár” mocskoperációin még nem ment keresztül...

Azon stlygyakorlat, mely a „M. Polgár” 98-ik számában a büntetőjog elméletét és a paedagogiát parodizál-gatja, ugyanazon vonalon áll, mint a „M. Polgár” szén-gőzes fizikai tudománya s ugyancsak a „Polgár” hasábjain zakatoló — irodalmi tanulmányok.

Miután az ilyes stlygyakorlatok lehetnek ugyan tárgyai a classificatióknak, de komoly polémiaának bizonyosan nem, tekintettel azon körülményre, hogy a „Kelet” nem homorisztikus lap, a szóbanforgó cikk tudományos (?) részére ez uttal érdemileg nem is válaszolhatok.

Van azonban ama cikknek egy másik, s szerintem nevezetesebb része. S ez az, melyben a válasz írója panaszol, hogy mintha csak „jónapot” kívánnának, úgy szórják az ő szeme közé e szót: valótlanság. És pedig, midőn az udvarhelyi ref. főtanoda előjárósága a válasz írójának tanodánkat érdeklő tudósítását valótlanságnak bélyegezte: szerinte félre volt vezetve.

Lássuk tehát: igazat beszélt-e a válasz írója akkor? s igazat szolt-e most?

A válaszíró ama tudósításában, melyet a tanodai előjáróság mult télen valótlanságnak nevezett, ez áll: — professor ur három 10—13 év közt levő gyermekeket megbotoztatott azért, mert éljen a baloldalt kiáltottak a tanoda folyosóján.

Ha e nem egészen három sornyi mondatot átvizsgáljuk: találni fogunk benne öt egész valótlanságot, u. m.

1) Válaszíró azt mondja, hogy három gyermek szenvedett büntetést, u. m. Csia Balázs és az a kettő, a kikről az előjárósági nyilatkozat emlékezik. A bizonyítás ere-

Az erdélyi olvasó közönség előtt nem szükséges magyarázatunk, hogy miután Erzsébet város Küküllő-megye végső határszélén fekszik; miután Dicső-Sz.-Márton mellett nyilatkozott a megye, mennyire észleláránytalan volna annak Erzsébet városba való áthelyezése. Épen ezért nem mondunk le arról, hogy a miniszterium még a 12-ik óra előtt átlátva ennek észleláránytalanságát, nem fogja magát intrigák által félrevezettetni, nem fogja egy megye és az igazságügy érdekeit egy város érdekeinek feláldozni s a 25-ös bizottmány 12 tagjának szavazatát nem fogja mérvadónak tekinteni, szemben nagyobb salaposabb érdekekkel, és ennél fogva Küküllő-megye t. széke megmarad Dicső-Sz.-Mártonban.

F.-Fejér 19 szigetének az illető t. székekbe való bekebelezése és Aranyosszéknek hasonlólág a tordai vagy n.-enyedi, vagy elosztva a kettőbe való bekebelezése, szintén indokolva van.

Ha A.-Fejérnek nem lehet három t. széket adni, kérdés, ha vajjon Gy.-Fejérvárra vagy Abrudbányára tétes-sék-e a második t. széke?

Ha minden érdekeket tekintetbe veszünk, kétségen kívül Gy.-Fejervár mellett szol *) főleg az igazságszolgáltatás érdeke, mert Abrudbánya A.-Fejér megye szélén fekszik, ennek kerülete csak Zaránddal volna kikerekíthető, míg Gy.-Fejervárt a t. széke kerületét észszerűen ki lehetne kerekíteni A.-Fejér, Hunyadmegyéből és Szászváros székéből s ezen kívül, az aranybányákat kivéve, a több bányákra nézve, hozzáférhetőbb volna Gy.-Fejervár.

A király-földre nézve hihetőleg a 25-ös bizottmány munkálata lesz mérvadó.

Ezek szerint nagyobb rázkódást okozó változás nem lesz a törvényszéki székhelyek megállítására nézve.

BELFÖLD.

Román lapszemle.

— A pesti, valamint az erdélyi-román lapok is jelenben csaknem kizárólag a Brassóban lefolyt testvéresülési ünnepélylyel foglalkoznak. Meg nem foghatják, hogy mi lehetett oka ezen „neveléses komédiának”, mely minden előzmény nélkül, minden indok nélkül lejátsszatra, remény sincs, hogy valaha bár legkisebb üdvös eredménye lenne. A Federatiunea és Gazette-Transilvaniei hosszú cikksorozatokban iparkodnak annak hatását meggyengíteni, s a románság előtt ugy tüntetni fel azt, mint egy részről pusztá demonstratiót a pangermán szászok ellen, más részről pedig mint egy pár feltűnni vágyó hivatal s protectiót vadászó által rendezett kukoloriumot.

A Federatiuneaban Cato Censor név alatt azt kérdik: hogy ezen ünnepély neve miért volt testvéresülési? Valjon Pista és Juon miért ittak egymással barátságparat akkor, a midőn Brassón kívül a nemzet éjét s napot egygyé teszen, hogy a politikai helyzetben könynyítsen. Talán a federalismust inaugurálták, mely a rab-szolga románságot uraival egyenlő szabadságban részesíti? Talán visszaadatot Erdélynek függetlensége, vagy talán, ha már több nem, eltöröltetett a most érvényes választási törvény? Nem, ezek egyike sem történt meg; az okot még azon coripeusok nem tudják, kik ezen oly nagy hühot okozott tragico-comikumot rendeztek. Az egész historia tanfelügyelő Réthy Lajos fejéből sült ki (sic!), a kinek, mint a tanfelügyelőknak egyáltalában, semmi dolga nem lévén, (?) vagy talán meglehet, hogy titkos küldetése is van, eszébe jutott a magasabb politikával foglalkozni, s megnyervén némely kisebb lelkűt, azok segítségével port akart hinteni ugy a kormány, mint a népek szemébe. Azonban ha a többieknél sikerült is, a románságnál ez nem sikerül, mivel átlátják, hogy az egész csak alap nélküli hüho, s hogy az ünnepély mámorának elmúltával, az egész illusio szétfoszlik, s a valóság megmarad a maga csupasz ridegségében. A cikk vége így szol: „Mi nem vagyunk a magyarok ellenségei, mi csak a románsággal szemben folytatott politikájuk ellenesei vagyunk. Obajtuk a barátságot a magyar és román nép közt, de csak is akkor, ha az, az egyenlő szabadságban élő népek barátsága s testvéresülése.” Erre kéri a váci börtönből ugy, mint a lapokban, a magyarokat, a kikbe bizalmokat nem vethetik addig, míg ezt meg nem érdemlik. Az első lépést a magyarok kell hogy tegyék, kiknek a szerencse kedvezménye folytán a hatalom kezökben van. Egy lépést tegyen a magyar nép, s a románság kettővel felel, mert csakis a barát, de nem az ellenség kezét lehet megszorítani.

Ezekkel szemben, s a Gazetta azon, általunk is közölt cikkére, melyben az egészet a szászok elleni demonstratióknak akarja feltüntetni, a Gazetta 31 számában 147 aláírással ellátott nyilatkozat jelent meg, a brassói ünnepélyben részt vett románság által beküldve. A nyilatkozat tagadja, hogy czéljuk ellen-demonstratio lett volna, mert az ünnepély terve már régi, oka pedig az, hogy a magyarok s románok belátták, hogy ugyanazonos sorsuk lévén, egymásra vannak szorulva, s e két kis nemzet, az elnyeléssel fenyegető hatalmas népek közé szorulva, csak is egyetértve, szoros szövetségben élve mentheti meg magát, nem pedig akkor, ha mint jelenben egy fatális kéz által összezavarva, a fenálló egyenetlenséget s belviszályt nagytitják.

Ez volt az oka az ünnepélynek, a melyet ohajtának, hogy maradandó legyen, s hogy az ne csak a Brassóban együtt lakók közt, hanem az egész országban is üdvös eredményt hagyjon hátra, s hogy a román ugy mint a magyar népre, és kis hazánkra egy szebb jövő derüljön fel. (A 147 aláíró nyilatkozata fölment bennünket minden megjegyzés-tételtől. Szerk.)

*) Szükségesnek tartjuk annak kijelentését, hogy t. munkatársunk e nézetét nem osztjuk, egyfelől N.-Enyed és Fehérvár közelségeért, másfelől a banya-érdekekért, annyival kevésbé, mert maga t. munkatársunk is elismeri az arany-bányákra nézve, hogy azoktól nehezebben hozzáférhető Gy. Fejervár mint Abrudbánya. Szerk.

jének emelésére válasziró felsőbb matematikai studiumait is segítségül veszi, s demonstrálja, hogy $2 + 1 = 3$.

Tudja-e a válasziró, hogy az előjárásági nyilatkozatban felhozott gyermekek nevei: Sz... József és Csia Balázs? Már pedig Csia B. és ugyanazon Csia B. csak Csia B. Ez oly igazság, mint Miklós és ugyanazon Miklós csak Miklós avagy $0 + 0 = 0$, a mit a válasziró is az udvarhelyi tanoda előjáráságának általa emlegetett atyáskodása alatt ekkép tanulhatott volna meg.

Felhatalmazom a válaszirót, hogy tessék tanodánkban és azon kívül a szélrózsa minden irányában rendre kérdezősködni, s ha képes lesz megnevezni a tudósításában említett három gyermeket: én el fogom ismerni, hogy ő a megtestesült igazság. Ellenkező esetben rajta a sor bevallani, hogy kettő helyett valótlanul állított háromat. Ez egy valótlanlás.

2) Azt mondja a válasziró, hogy a megbüntetett növendékek „10—13 év közt” levők. Tessék kivenni az illetők keresztleveleit, s látni fogja, hogy az egyik 1854, a másik 1855-ben született, — tehát 15—17 év közöttiek. Itt a második valótlanlás.

3) A válasziró szerint „botoztatás” történt. Ez ismét egyszerűen nem igaz. Itt botbüntetés egyáltalában nem járja. Sőt kiváló rakoncátlanokdás esetében is, csak ritkán alkalmaztatik a vesszőfenyítés is. A bot a vesszőtől annyira különbözik, mint a „M. Polgár” tudósítása az örök igazságtól. A bot el van törölve legtöbb helyütt polgári és katonai bünt. törvényekben, a vessző Németország elsőrangú tanítóképződének mintaiskoláiban is alkalmazva van. — Midőn tehát a vesszőbüntetés helyett botoztatást említett a válasziró, ismét valótlan-ságot beszélt. Ez a harmadik valótlanlás.

4—5) Azt állítja a „Polgár” tudósítója, hogy az ér t szenvedtek a növendékek büntetést, mert „éljen a baloldalt kiáltottak a tanoda folyosóján.”

A válasziró által is állítotlag tisztelt (!) tanodai előjáráság erre azt felelé büntetést szenvedett két növendék „a tanoda fegyelmi törvényeinek durva megsértéseért”, büntetést szenvedtek azért, mert „megittasodva, setét estve a piacon rakoncátlanokdakt, s a politikai tüntetéseket eltöltő és előlegesen kihirdetett előjárásági intézkedést megszegő demonstratív kiabáláson éretek.”

E nyilatkozat hitelét válasziró se támadja meg egy szóval is, hanem azt igyekszik bizonyítani, hogy az előjárásági nyilatkozat és a válasziró állítása között nincs semmi különbség.

Itt már figyeljen a „Polgár” szerkesztője, mert neki beszélnek.

Nem arról van itt szó, szerkesztő ur, hogy valyon a jobb- vagy baloldalt éltették-e a megfenyített gyermekek, hanem arról, hogy midőn városunkban a követélasztás alkalmával a pártok közötti gyűlölet és ellenszenv a legmagasabb düh teljes kitérőseig fokoztatott, elannyira, hogy a jobb- vagy baloldalt éltetéseért az emberek egymást agyba-főbe verték és megkésélték, midőn a tanodai előjáráság a szülők iránti súlyos felelősségének teljes érzetében szigorú óvó rendszabályokat állapított meg a véggett, nehogy a tanuló ifjúság is bevonassék az annyira veszélyessé fajult mozgálmobba, s midőn aggódva őrzé azt a 300—400 növendéket, kiknek mindenikeért felelős: ily körülmények között lehetséges, tanácsos és szabad lett volna-e az előjáráságnak nem mondom: könnyelműen elnézőnek, de bár csak engedékenyek is lenni aziránt, hogy a növendékek berikoltozzák — mindegy: jobb vagy baloldalt éltetve — azon utczákat, melyeken botokkal és (miként a meg is történt emberölésekből látszik) késekkel fegyverzett népcsoportok jártak alá s föl!!

Ez itt a kérdés szerkesztő ur!

És már a kiben van annyi ész, hogy nem az eszmék magaslatáig, de bár csak az egyszerű képzetekig el tud jutni, az át fogja látni, hogy a Polgár tudósítójának kérdéses kifejezése ugy tünteti föl a dolgot, mintha néhány ártatlan gyermek igen ártatlan módon kinyilvánította volna az ő baloldali rokonszenvét, s ezért kellett volna keservesen bűnhődniük, míg az előjárásági nyilatkozat a törvénytöréseknek olyan cumulatívját tünteti föl, mire józan észszel szemet hunyni nem lehetett, mit a tanoda érdekében nem volt szabad elnézni.

Ha már a „M. Polgár” szerkesztője nem lát lényeges különbséget a tanodai előjárásági nyilatkozata és az ő tudósítójának közleménye között: akkor szellemi vak-ságban szenved; ha pedig csakugyan látta volna a különbséget, és mégis képes volt kiadni eme 2-dik támadást: akkor hol késett az éji homályban a szerkesztői lelkiismeret?

Midőn nem azért szenvedtek a növendékek büntetést, mert éljen a baloldalt kiáltottak, hanem azért, mert a tanodára könnyen súlyos veszélyt hozható rakoncátlanokdást követtek el, és midőn nem „a tanoda folyosóján”, hanem a piacon történt a rakoncátlanokdás: ki van jelölve ama három sornyi tudósításban foglalt 4-ik és 5-ik valótlanlás?

A ki így szórta a valótlanságokat világgá, annak tanácsos lett volna beérni azzal, hogy tudósítását nagy szeliden elnevezte a tanodai előjáráság „kétségtől tévedésen alapuló valótlanlás”-nak. Ha nem érte be azzal: ő lássa kárát.

Említést tesz válasziró egy nőről is, kinek nevét gyöngédségből elhallgatá. Ugyan kérem, nem azon nő-e ez, kinek kapeziózus kérdése az udvarhelyi zenészek próbaestélyén válaszirót annyira zavarba hozta volt?...
Et nunc venio ad fortissimum...

A válasziró közleményének végén azt mondja: ennyit Jenei Viktor úrról, ha többre nem provokál-tatom.

Ennek a fenyegetésnek az ő kedvéért tehátlan ez ennel provokálom az egész „M. Polgár”-t mind közönségesen! Csak ki vele, szaporán, mondjanak el az urak minden, de minden bünt, a mit felőlem tudnak. S hogy annál élesebb legyen a provocatio, ezen-

nel azt is megjegyzem, hogy midőn egy népes fótanodában már évek óta tanárokod, a ki valamely bűnöt tudva, eddig hallgatott és türe, hogy mint tanár sáfárokodjam: az bünt követett el a közügy ellen, — az eddigi hallgatásával is, önmagát bélyegezte meg...

Addig azonban, míg a válaszirónak rémületes vég-szavaiból sejthető bűnökét nyakamba zudíthatnák: tanácsolom, hogy „hitvány fenyegetéseikkel fölhagyjanak”; vagy simplex stenkerkedésnek tekintem azokat, és ennek parirozására szükség esetén találni fogunk expedienst!...

Dr. Jenei Viktor.

NAPI HIREK.

— A képviselőház maj. 15-kiülésében 192 szavazattal 127 ellenében elfogadta a törvszékek és járásbíróságokról szóló t. javaslat első §-át, a következőket pedig vita nélkül. Nem különben a képvis. ház 1870. febr.-juliusi pénztári számadását és a m. földhitelintézetéről szóló t. javaslatot, ez utóbbit Tisza K. módosításával.

— A „Siebenbürg. Blätter”-ből, az ifju szászok közlönyéből örömmel látjuk, hogy az universitás többsége nem csak meg nem akarja szüntetni a szászvárosi ref. tanodának adott segélyt, hanem épen rendszeresíteni szám-dekszik az eddig rendkívüli kiadást. A szász egyetem mostani többségétől különben nem is lehetett más határozatot várni.

— Horváth Boldizsár lemondásáról ezeket írja a „P. N.” „Horváth Boldizsár igazságügyminiszter lemondását több lap már napokkal azelőtt tudatá, de a „P. L.” szerint, a lemondási levél csak ma küldetett volna el a minis-terelnöknek. Bármint álljon a dolog, az tény, hogy a miniszter meghittebb barátai már a 25-ös bizottságbeli differenciák fölmerültekor beszéltek arról, hogy a minis-ter lemond, s mint állítják, erre nem csak politikai okok folytak be, de a minis-ter igen megrongált egészsége iránti tekintet is. Meglehet különben, hogy gr. Andrassy minis-terelnök befolyásának sikerül Horvát Boldizsárt lemondásának visszavételére bírni, s így e pillanatban minden további combinatio minden esetre korainak látszik. De az aligha felesleges, ha már ezuttal figyelmeztetünk azon különös helyzetre, mely beállana, ha az igazságügyminis-ter hely ép most üresednék meg. Horvát Boldizsár vagy helyeselte a törvénszékek tárgyában a kormánynak adott rendkívüli felhatalmazást, vagy nem. Ha helyeselte, az e feladattól való visszavonulás csak is egészsége iránti tekintetek igazolhatják, de ha nem helyeselte és mégis védte a valósulás pillanatáig: ebben is oly ritka önfeláldozás jelenségét adta, melyet annyi dicsőség és reménnyel megkezdett miniszteri pályafutása alatt nem egyszer tanusított, melyben inkább a szív, mint a politika embere nyilvánulhat, de melyhez ép azért politikai szempontokból sok szó férhet.”

— Az „Elleőr” azt is tudni akarja, hogy az igazságügyén kívül még Pauler Tivadar és Gorove István is lemondott volna s küszöbön álló közjogi változásokkal hozza e hírt kapcsolatba. Olvasóink tudni fogják, mennyi hitelt lehet az „E.” ily szerű híreinek adni.

— Távirati sodrony eladás. A szállóművelés a fa árának naponkénti emelkedése miatt a karórendszer szerint nagyon költséges kezd lenni, azért a sokkal olcsóbb sodronyrendszer kezd alkalmazásba jöni. A kormány a gazdaság-közönség iránti kedvezményből a távirada javításánál fennmaradó sodronyokat mérsékelt áron bocsátja áruba. Az illető gazdák ha a gazdasági egyület által bizonyítványt hoznak, hogy csak gazdasági célokra akarják a sodronyt használni, 5 frt 50 s 5 frtért kapják mászáját a sodronynak. Figyelmeztetjük szőlős gazdáinkat a kormány e célszerű intézkedésére.

— Az akadémia I-ső osztálya a 15 aranyos Sámuel díjra — mely mindenkor a lefolyt évben megjelent legjobb nyelvészeti értekezésnek szokott ítélteni — Brassai Sámuel „Bövitett mondat” című értekezését határozta a nagygyűlésnek ajánlani. Ugyancsak arról értesülünk, hogy a Commentator comentatus-tanulmány Horác commentatorai fölött, melyről már egyszer megemlékeztünk, Brassai Sámuel fáradhatlan veterán tudosunk tollából már elkészült. E terjedelmes értekezésből Gyulai Pál olvas fel az akadémia nyelvészeti osztályának közlebbi ülésében mutatóványt.

— Több honvéd-tiszt panaszát hallottuk az iránt, hogy közelebből a gyakorlatra zászló alatt kivonuló honvédeknek a sorhadi fő őrhelynél nem adatott meg a szokásos tisztelgés. Ha magunk nem is, de a katonaság mindenben szigoruan veszi a formaságokat, s így megvárhatók joggal, hogy a Király egyik katonája a Király másik katonája iránt illő tisztelettel viseltessék. Figyelmébe ajánljuk hát ez esetet a helybeli sorhadi parancsnokságnak.

— A Ludoviceum átadása hazai katonai célokra megtörténik a közel jövőben. A honvédelminis-terium ugyanis közelebből felszólította Pest városát, mutasson ki alkalmas helyet, hol a Ludoviceumban levő katonai kórházat el lehetne helyezni. Erre a városi hatóság gazdasági bizottmánya ülésből albizottmányt küldött ki, mely Örmödy és Cserhalmay Ferenc osztálytanácsos urakkal, mint a honv. minis-terium küldöttjeivel az ügyet kölcsönös alkudozások után tisztába hozandja.

— Hymen. Szentmiklósi és óvári Pongrácz Boldizsár, e régi magyar család egyik ivadéka, ma vezeti oltárhoz Deesen Veress Eliz kisasszonyt. Áldás e frigyre!

— Posner gróf. Derék iparosunk Posner Károly Lajos Festetich gróf híre nélkül gróffá lön. A „Daily News” szerint az angol királynő meglátogatta a kiállítás magyar osztályát s itt Posner gróf által fogadtatott. Az angolok még csak ott vannak, hogy ily nobile officium csakis gróf kezében lehet?

— Papp Miklós, a M. P. szerkesztője, mint halljuk, Maros-Vásárhelyre utazott, hogy ott b. Orbán Balázs képviselőségének útját egyengesse. Szegény b. Orbán Balázs!

— A Kolozsv. Közlöny újdondásának álmos-elmés voltát érintők tegnap; illetékes helyről azonban azt a

fölvilágosítást vesszük, hogy az újdondász urat még egy új epitheton is megilleti, mert nemcsak álmos és elmés, hanem hamis is. Az ott érintett párbeszéd ugyanis a városi ügyész és a tanácsi jegyző között folyt, illetén képen: Ügyész „Kérem ama jegyzőkönyvet, melynél fogva a városnak hivatali szobámat bérbe adtam és érte 75 frtot kapok.” Jegyző „Nem lehet, mert e határozatot a képviselőnek még hitelesítenie kell.” Ügyész „Mire a hitelesítés? A pénzre szükségem van. Irja ki a határozatot, ugy is csak pár sor az egész.” Jegyző „Már megbocsásson, én sohasem vizsgálom, hogy az ur egy, vagy más teendője hány sor, és kötelességemet teljesíteni fogom az ön oktatása nélkül is” mire az ügyész ur kö-zönés nélkül távozott. Az újdondász ur szintén tudhatná, hogy hitelesítés előtt semmi nemű határozat ki nem adható, azt meg mi tudjuk, hogy a hivatali helyiség ilyes bérbeadása nincsen helyén.

— Ritter's geographisch-statistisches Lexicon czime azon segédkönyvnek, mely a „Gyors Posta” szerkesztőségében, ugy látszik, ignotum quid; legalább azt tanusítja e közleménye: „A marburgi egyetem tiltakozott a Bécsben járt szloven küldöttség feliratában foglalt azon kérelem valósitása ellen, hogy tannyelvűl a szloven hozassék be. A szlovenek kérdéses feliratát annak idején közöltük, jelezvén egyszersmind kivihetetlenységét is.” Ebben csak az nem igaz, hogy a marburgi egyetem tiltakozott volna a szloven nyelv ellen, mert a Lahn partján (Kürhessen) nem igen beszélnek szlovenül; de másodszor nem közölheték a kérdéses feliratot, mert az nem az egyetemre, hanem a marburgi gymnasiumra (Stájerországban a Dráva mellett) vonatkozik.

— Adomány Bismarck számára. Kratosin hercezséget Pozenben, mely 2.400.000 tallért ér s 1869-ben Thurn és Taxis hercegnek kárpótálási adatot Poroszország részéről a posta-regáléért, a porosz kormány vissza akarja váltani s Bismarck hercegnek ajándékozni.

— Táviratszi szerződés Németországgal. Porosz lapok írják: „Az osztrák-német távirada-szövetség f. év végével megszűnik. Németország egy önálló egészet fog ezen-tul képezni; azonban Ausztria és Hollandia között mégis oly szerződések fognak létre jönni, melyek egy szoros szövetség lételetét czélozzák.

— A „St.-Petersb. Viedomosti” azt írja, hogy: a helsingforsist deákság oroszellenes tüntetések miatt való fegyelmi ügyében közlebb hozatott ítélet. 92 egyetemi tanuló 5 hónapra, 49-et pedig 4 hónapra küszöbölték ki az egyetemből s erőlyes rendszabályok tétettek a tanuló-ifjúság magaviseletének szigorú szemmel tartására.

— Heindernek, a volt párisi hóhérnak, Levallois perreti palotáját, melynek értékét a bennlevő butorzáttal együtt ötszázezer frankra becsülik, a fölkelők előbb kirabolták, azután pedig annyira szétrombolták, hogy kő-kő-vön nem maradt. A drága butordarabokat, és a gyönyörű olajfestményeket megkímélték ugyan az elpusztulástól, de csak azért, hogy maguknak tulajdonítsák el.

— A pesti gyermekkórház-egylet beküldé szerkesztőségünkhez 1870-ről szóló évkönyvét. Az intézet virágzó állapotát tanusítják a következő számok: az ápolott betegek száma 5957 (az alapítási évben — 1839-ben — 240 volt,) az intézet főnállása óta pedig 108454 beteg gyerek nyert ápolást. Az egylet vagyona 113690 frtta rug, melynek évi jövedelme 5683 frt. Az intézet elnöke Ürményi József, élető lelke pedig dr. Bókai János, az igazgató főorvos, kinek buzgó munkálkodásáért a közgyűlés elősmerést is szavazott.

— Osztrák papírok és a magyar hitel. A „Daily News”-ban a következő hír olvasható: „Hiteles forrásból halljuk, hogy Magyarország békétlenkedni kezd azért, hogy állampapirai előtt a londoni piac zárva van; a magyar pénzügyminis-ter nagyon sürgetik, hogy a bécsi kormány nyál értesse meg, mennyire szükséges a londoni hitelezőkkel megbékülni. Magyarország politikai pártjai megegyeznek abban, hogy a londoni piacról való kizárás büntetése alatt többé nem nyöghetnek, mert az Ausztriát csak oly szerződés megszégése miatt érte, melyben Magyarország nem részes. Magyarországnak külön, jól vezetett pénzügye van, kötelezettségeinek mindig pontosan eleget tett, azért fáj a kizárás.

A szerkesztő postája.

— Maurer Victor, alispán urnak, Ürmösön. Ily egészen privát ügyek csak is a Nyilttérben tárgyalhatók. Ez esetben kérjük a kiadó-hivatallal való érintkezést, hova: az okmányokat áttettük.

Üzlet. A sz.-somlyói piac árai május 10. 1 alsó ausz. mérő. Búza 4 ft 50 kr., elegybúza 4 ft — k. rozs 3 ft 40 kr. kukorica 3 ft 30 kr. Zab 1 ft 80 kr. pityóka 1 ft 60 kr. Egy mázsa szalonna 30 ft — kr. Egy icze disznózsir 50 kr. Egy icze borsó 10 kr, lenese, iczéje 8 kr. paszuly, iczéje 5 kr. Egy mázsa kenyérliszt 7 frt. Egy font marhahús 20 kr. Egy mázsa széna 2 ft 60 kr. Egy öl tűzifa kemény 28 ft — kr. Mezei napi munkabér 60 k.

A szamosújvári piac árai majus 15-kén. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 60 kr., rozs 3 ft 80 kr., elegybúza 4 ft — kr., zab 2 ft 10 kr. Széna mázsája 3 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 f. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 21 kr. Konyhaliszt 12 ft — kr. Borsó 4 ft 80 kr. lenese 4 ft, 80 kr. paszuly 4 ft 80 kr., Burgonya — fr — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Maj. 16-án 5%. Metalliques 100 frt 59.20. Kamat —. — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.85. 1860. Kölcsön 97.25. Bankrészevény 759. Hitelintézeti részvény 200. frt. 280.20. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/2 kr. 125. —. Ezüst 122.40. Cs. kir. arany 5.91 1/10. Napoleondor 9.93.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.75. Temesi 77.75 Erdélyi 75.25. Horvátországi 84.50.

Felelős szerkesztő Szász Bóla.

(183) (1-6)

Jég-biztosítási felhívás!

A „MAGYAR kölcsönös biztosító bank“

alólírt főgynöksége tudatja a biztosító közönséggel: hogy a jeleni **jég-idényre**

már elfogad biztosításokat a következő mérsékelt díjak mellett.

Törökbúza	100 frt után	— frt 70 kr.
Búza, rozs, zab, árpa	1	10
Repeze, len	1	60
Dohány	4	—
Szőlő	5	—

ezen kívül a biztosítók

az évi nyereségnek 50%-ban részesülnek.

Biztosítások váltókkal is fedezhetők.

Felvételeikkel, bővebb felvilágosítások végett alügynökségeihez, vagy M.-Vásárhelyt a központon fordulni kéri

HOLCZER GYULA,
főgynök.

(76) (12-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- Tűzkárok** ellen.
- Szállítmányi áruk** — uton elkárosodása ellen.
- Jég-károk** ellen — mindennemű terményekre.
- Végre minden módozatokban,**

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- halálesetben fizetendő tőkéket;
- a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- gyermeknek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- temetkezési költségeket;
- közvetítit az általa alakított **tulélési csoportokat.**

Életbiztosítási példák.

I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2 — 4 — 6 — 8

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyereség felében is részesülnek.

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, $\frac{1}{2}$ évenként, $\frac{1}{4}$ évenként, havonként

3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenekben bővebb felvilágosítás-sal szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

!! Nagy cipő-raktár !!

Alólírt tisztelettel ajánlom a n. érd. közönségnek dúsan berendezett

cipő-raktáromat,

melyben a legnagyobb választásban kaphatók, mindenféle formájú és nagyságu:

férfi-, női, és gyermek-lábbelik,

a legújabb-divatu- és a legtartósabb kiállításban, jutányos árért.

Vidéki megrendelések, mérték- vagy minta-cipő beküldése után, gyorsan és pontosan igazittatnak.

A nálam vett lábbelik igazittatását is elvállalom.

Guggenberger Pál

Kolozsvártt.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Melléklet Tamási testvérek üzleti hirdetménye.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

(44) $\frac{1}{5}$ (5-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elynyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen gőrcsős köhögés és számarhurutnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkákiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvártt, Binder K. gyógyszerésznél belső monostorutcza a Redout során. Sz. Udvarhelyt: Veress Ferencz urnál.

(162)

(3-*)

STEIN JÁNOS
papir-, író-, rajz- és festészeti
szerek kereskedésében
Kolozsvártt
főtér 2-dik szám.

Olajfestményű képek aranyozott keretekkel, havonkénti 1 frt., részletfizetéssel darabja 10 frt., egyszerre fizetve csak 8 frt.

Erdélyi népviseletek fényképei Kollertől cabinet alakban, színezve darabja 80 kr.

Kolozsvár építészeti nevezetességei, fényképekben Verestől kis alakban, darabja 25 kr.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapir monogrammal	1 frt — kr.
100 finomabb „	20 „
100 legfinomabb „	50 „
100 finom vastag levélboríték „	— „
100 legfinomabb „	20 „
100 finom vonalozott levélpapir monogrammal és 100 boríték, csinos tokban csak	20 „
100 névjegy legfinomabb fénytelen, vagy fényezett papiroson	20 „

Fénykép-albumok-, pénz-, szivar- és váltótárczák, tollkések; irodai és ügyszobai teljes felszerelvények; mérnöki és festészeti minden kellékek; kárpit-papírok és ablak görfüggönyök; szóval minden e szakba vágó tárgyak a lehető legjutányosabb árakért kaphatók.

42

17-*

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	10 frt.
Vasfogu boronák	28 frt.
Szóró és tisztító rosták	65 frt.
Választó cylinder rosták	45 frt.
Répa-vágók	105 frt.
Szecsavágók	55 és 95 frt.
Cséplőgépek	500 és 650 frt.
Borsajtók vassróffal	85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavitása gyorsan és pontosan teljesítettik.